

de trossejarlo, los ulls surtintli del cap, diu en lo desbordament de la desesperació y de la rabia: «¡Míratel; te la mateixa expressió; nos mira del mateix modo que aquell día que 'l varem tirar al aygual»... —¡Ah! l' ànima 's commou com devant del espectacle més sublim, enmotllat dintre del *medi* més just y natural...! ¡es la bestia humana, ja sanch tota al cervell, batent fort las parets arterials, á punt de rómprelas, satánicament hermosa en mitj de son crim!

Lo realisme segueix son pas avassallador enderrocant los arcaïsmes clàssichs y romàntichs; traspasant, pot ser, en lo *Théâtre libre*, sos propis límits, com sol succehir en tota idea progressiva, per quedarse en un just medi en lo *Théâtre français* y demés salas d' espectacles de París. No fá dos mesos que 'ls parisiens varen assistir á la *réprise* del arreglo teatral de la *Sapho* de Daudet, y aquell públich que vint anys enrera apostrofava á Zola, y solament gosava ab las sutilesas clàssicas ó ab las extravagancias hiperbólicas del romanticisme, va tolerar en escena un tipo tan atrevit com lo de la protagonista de la obra de Daudet; una cortesana depravada per los seus numerosos amants; una envilida que en materia d' amor toca *toute la lyre*. ¡Quín avens en lo gust del públich, y quín progrés més radical en la manera d' apreciar la obra artística!

Mentres aquest progrés s' accentúa en la capital reconeguda com á cervell del mon intel·ligent; y mentres en las regions de la Russia lo mistiche Tolstoi plora devant de las desgracias del pobre rus, vivint en las entranyas del país de la fam, renegant de tot avens, portat potser per la bondat de la seva ànima angélica; allá, en la gelada Noruega, s' aixeca la gegantina figura de Enrich Ibsen, temperament estrany en lo que 's confonen la ciencia, lo misticisme, la filosofia y la potencia dramática, pera trevallar á una obra comú y única: la traslació del home *real* á la escena. Ibsen no trasporta la Societat á la escena solament pera retratarla ab sos vicis y sas virtuts, sinó que aspira á la realisació dels més grans ideals y s' enlayra fins á dar fórmulas concretes pera arribarhi. La mort d' Oswald, degenerat per los vicis de son pare, plé de aspiracions é ideas, pero mancantli las forsas á son remollit sistema nerviós, saludant ab sos últims crits d' agonía los primers raigs del sol que il·lumina un nou día, representa l' anhel del artista que dirigeix tots sos esforços al plantejament de la reforma de las costúms socials; es la oda del poeta cantada á la aurora del día en que la humanitat compreguè la idea de la immortalitat condensada en lo grandióscop principi de la generació. Lo divorci que constitueix lo desenllás de *La casa de las ninas* es una fórmula filosófica y práctica dada al anacrónich matrimoni indisoluble; y en sa última obra, en lo *Alvand Solness*, apenas coneguda en lo nom

llatí, al mateix temps que fraternisa ab las més modernas teorías científicas, evidenciant la influencia que poden tenir sobre 'ls sers que 'ls rodejan determinats cervells dotats de extraordinaria potencia sujestiva, simbolisa en la persona del constructor *Solness* la resistencia de las ideas vellas á cedir la plassa á las ideas novas, y en lo tipo de son dependent la potencia regeneradora de la juventut esclatant á despit de tots los obstacles. Ibsen contempla ab una serenitat olímpica tots los atributs de perfecció y totas las notas viciosas de la humanitat; los seus pers matjes son símbols encarnats en un sér que viu y pensa com los nostres semblants. Baix la influencia d' aquesta portentosa figura y dels que segueixen en lo seu camí lo teatro realista pur se va transformant lentament y entrant de plé dintre del simbolisme filosófic sense abandonar la esfera de lo real y renegant cada día més del convencionalisme.

Y, entant, ¿qué fá lo teatro catalá?

(Continuará)

IGNASI IGLESIAS

PER UN ÀLBUM

Uns versos inspirats dius que voldrias
per ton album, Pilar?...

No coneixas que 'l brill de ta hermosura,
lo d' ells ofegarà?

GERONI MARTÍ.

QUINT CONCURS

LA COVA DEL FANTASMA (*)

En la nit de Nadal hi havia gran mohiment en lo poble de Viladrau. La noya dels masovers de la masía coneguda per *la Sala*, havia sortit aquella tarde á fer llenya y á las deu de la nit encara no havia tornat. Los pares de la noya, desesperats, se dirigiren al poble y de casa en casa preguntavan si havían vist á la seva Merceneta. Tothom los hi contestava negativament, pero al sentir las exclamacions de desconsol dels pares, tothom s' ofería á ajudarlos á buscar la noya. Un grupo, format pel pare de la noya perduda y tres altres vehins, se'n anaren cap al cementiri, y al arribar devant del reixat d' aquest lloch, al mateix temps que tocavan las dotze de la nit, sentiren un horrendo tró. Los quatre alsaren lo cap envers la part alta del Montseny y sota la creu de Matagalls varen veure una grossa foguera.—CONRAT ROURE.

(*) Artur Casademunt.

NOTA.—Fins al dimecres á la hora designada varen enviarnos 34 párrafos disputantse l' honor de comensar lo article objecte del Concurs present y després de llarch exámen que vá donarnos lo consegüent trevall, per unanimitat va acceptarse lo que vé firmat per

D. CONRAT ROURE.

Lo plan de article que ell inicia, es lo que deurá anarse seguint per los autors que vingan á continuar la feyna.

Lo PÁRRAFO SEGÓN deurá constar de deu ratllas ó sfa del espay que aproximadament acostuman á ocupar en lo setmanari.

Tot autor distingit ab la publicació del seu párrafo queda fora del concurs.

Lo dimecres al mitj día quedarà closa la recepció de párrafos y en lo número vinent se repetirá la publicació del primer párrafo junt ab lo segón que 's distingeixi.

Are, donchs, tornar á la tasca y á veure cóm se va enredant la madeixa.

LA REDACCIÓ.

Notas bibliográficas

L' ESTIUET DE SANT MARTÍ.—Poema en vuit cants, escrit per Apeles Mestres.—Planas, 90.—Mida, 16 X 22.—Barcelona 1892.—Estampa de Espasa y C.^a—Preu, 2 pessetas.

Lo darrer poema del atildat autor de las *Baladas*, es una producció que va ser premiada en lo últim certámen fet per la societat *Centro de lectura* de la ciutat de Reus, y en bona fé que lo Jurat va fer justicia al conferirli premi.

L' *estiuet de sant Martí*, no es una obra de la volada de *Margaridó*, pero atesora un vigor descriptiu poch comú y en ella lo sentiment corra á doll ab naturalitat encantadora.

Lo tipo del doctor Joseph María surt tan robust, tan fresch de la ploma d' Apeles, com ne surtiria del pincell d' un mestre en un quadro al oli.

Aquell metje se fa tot seguit simpátich, se familiarisa ab lo lector y un no pot menos de reconeixer en ell un original de carn y ossos.

L' Angeleta, ab sa interessant malaltia commou amorosament y 's fa al igual tot seguit amiga nostra, essent de primera las escenas de la visita del metje y del modo com l' amor fereix lo jove cor del vell galeno.

Mes allí hont l' autor arriba á la meta de sa obra, es en lo passatge en que 's convens de la inutilitat de Diderót, de Voltaire y de Rousseau, que ab sas filosóficas teorías no li explican l' estat del seu cor, hont veu hi fa estada un algo fins á las horas desconegut per ell, é increpantlos, tira al foch los groixuts volúms que constituhiren las únicas delicias de sa vida en 60 anys que dú.

La curació de la noya per l' amor del jove hereu Manresa y lo modo com lo doctor ho sab, en los precisos moments que petjava la masía pera anar á demanar la má d' Angeleta y la resignació ab que s' entorna á casa á buscar de nou en la filosofia lo consol de la vida, son actes narrats d' una manera tan tendre, que transportan á las regions ideals del amor.

En Joseph María va fer tart pera pendrer cadira al voltant de la taula del amor; ditxós aquell que pot coneixer l' *estiu* ants del *estiuet de sant Martí*.

La forma y metro de la versificació es expontánea,

al mateix temps que pulida com la imatge d' una verje grega y los dibuixos que ilustran lo volúm, son detxats de execussió, com ho solen ser tots los surtits del llapis del mateix Apeles.

La edició es presentada ab gust y luxu.

J. Brú.

Com á mostra de la fluída versificació que resplandeix en L' *Estiuet de Sant Martí*, publiquem á continuació lo següent fracment qu' estém segurs saborejarán ab delicia nostres lectors.

Y acostantse al armari
blandint el puny y ab la mirada encesa:—
«¡canallas; trapassers!—crida en desvari—
canteu, podeu cantar, no 'm feu feresa,
¡tupinets plens de vent! ¡trist inventari
de mots sense sentit! ¡vocabulari
dictat per la mentida y la peresa!

¡Malaguanyats els dias
perduts en compulsar y estendre notas!
Heu omplert mon cervell de tēorias
y heu ressecat mon cor... ¡Calleu, idiotas!
totas vostras lletrotas
penosa y fredament arrencleradas,
tota vostra ciencia
no valen la més breu de las miradas
d' aquell ángel d' amor y d' innocencia.
¡Canallas, mentiders! ¡pous d' impotencia!»

Y rugint s' abrahona
al armari fatal. ¡Quin goig li dóna
estrènyer, massegar, aquells que mira
com á turbas facciosas conjuradas
contra d' ell, d' ell tot sol!... Y ab dos brassadas
arrenca als filosofhs y al foch els tira.

Y veyent las ganyotas
dels fulls revenxinantse á las llengotas
de la flama que llepa y que mossega
aquellas planas, de malgrat obertas;
al sentir els cruixits de las cubertas
de pergami que 's tors y espeternega;
al seguir ab la vista fascinada,
quan s' esmuny la darrera flamarada,
las serpetas de foch que ressegueixen
lletra per lletra eixa Babel cremada;
els seus ulls resplandeixen
y esclama victoriós «L' hora es sonada,
farsants, més que farsants! ¡Veyám qui'm priva
de fer avuy lo que no he fet fins ara!
Aquell qu' arriba tart, aquell arriba
més descansat y fresch, y ab millor cara.
¡Quan era temps?... ¡Encara es temps, encara!»

APELES MESTRES.

CORRIDA REAL

Lema: (Impresions d' un toro en plassa.)

¡Si sé lo que d' uns quants dias ensá están fent ab mí, que 'm fassin *estofat!*

M' han fet viatjar encaixonat en un mal vagó de ferrocarril, m' han fet donar cent giravoltas y després de deixarme reposar quatre dias en un corral petit y brut, m' han enflocat ab una *monya* de cintas de colors virolats que, encara que m' adornan un bon trós, no deixan de causarme certa molestia.

Lo que 'm té més ab ansia, es que tot lo dia d' ahir y tot aquest dematí, que rebo visitas de gent que no coneix ni de vista: guaytan, me prenen l' afiliació, m' alaban ab frases d' andalús entremesclat y tot catxondos se 'n van dihent:—*¡Buena lámina! ¡Dará juego!*

Ahir deyan que avuy, avuy han dit que aquesta tarde. No comprench qué volen dir, ni qué volen fer: en *fin*, ja son las quatre tocadas, veurém qué 'n surtirá de tot aixó.

Lo cas es que, encufornat aquí dins ab la calor que fá, comenso á aburrirme. ¡Vaja, está vist que no hi ha res com lo pais natal! Aquells *prados* coberts de verdor, tan espayosos, tan frescos, tan purs, tan... ¡No sé perque 'l cor me diu que no 'ls tornaré á veurer may més!... Ni á mos companys d' infantesa tampoch. ¡La vritat, que 'ls anyoro!

—Traratí... traratí... tritrá.

—¡Hola! ¿Cornetins y timbals? Alguna novetat té d' haverhi quan aixís tocan.

¡Calla! ¡Han obert una portella!... Veyám, passem-la: veurém ahont dona.

¡Ma-noy! ¡ma-noy! ¡Quina plassa més gran, neta y rodona! ¡Ja m' engresca aixó! ¡Brúú!... Aquí quant menos se respira un xich d' ayre.

¡Qué es alló que volta tota la plassa! ¿Gent? ¿Personas? Sí, si fins me sembla coneixer á alguna de las que aquest dematí han vingut á veurem. ¡Recristo quina gentada!

Veyám, donemhi un tom.

¡Hola! allí 'n veig un que vol fer broma: m' ensenya una bandera vermella, y fuig. ¡Veyám si l' atrapo! ¡Búú! ¡Ca! Va molt *liquero*: sembla un *gánguil*.

Té: aquest altre vol imitarlo... ¡Aquest es groch!

¡Votua á las *banyas* de l' avil! ¡No 'n surten poch de colors! ¡Aixó sembla una tintorería!

Verdaderament tinch ganas d' estirar las camas y donar quatre cops de cap. ¿Quín' hora deu ésser? ¿Dos quarts de cinch? Si, no poden ser gayre més: donchs esperaré l' hora de sopar tot jugant á saltá y corre.

¡Bruu... espereume que vinch!

• ¡Bravo! Ja s' atansa un de catxondo ab un pal llarch com una *carrotja*: veyám, acostemshi.

¡Ansia! ¡D' un salt ha passat per damunt meu! ¡Oh, pero ja t' he *filat*, *mano*: tórnahi, veurás cóm t' *enfilo*.

¡Cá! diu que no, no ho vol pas. Ja la sabs prou llarga per ser tan jove, ¡carat!

¡Eh! ¡Qu' es aixó! ¡Ah! un caball. ¿També hi vols serhi tu? Fuig, home, fuig, ¿qué no veus que pendrás mal? ¡Qu' estás magre!... ¿Me vols creurer? feste donar una mirada, perque, ó molt m' equivoco, ó tu estás ull-prés.

¡Qué! ¿No vols apartarte del joch? tu mateix... pro 'm sembla que hi perdrás diners... ¿No veus que t' aguantas per compromís? Me fas l' efecte d' un catre sense tela.

¡Qué *relinxas*, qué *relinxas* ab aquestas camas que semblan un joch de bitllas mal plantadas! Vaja, *vete quan Dios, te desprecio*, ¡puf!

¡Encare remugas! Veyám si faig *bólit*! ¡Up! ¿Véus? Camas en l' ayre igual qu' un escarbat que, caygut de panxa al *sol*, no pot girarse, espatega y... ¡Uy

quina *picada* vora 'l canó de las sopas! ¡Sang! Sí. ¡Ah, pilló! M' has punxat de traidor! ¡Bruu! Esperat, que veurás las tornas.

¡Ahont ha anat! ¡Ah! Allí 'l veig, en aquell tros de *sombra*.

¡Suuy!

No, no es pas éll... Pero es de la mateixa familia. Deu esser germá ó parent perque está tan *maagree* com l' altre. Tu pagarás per... ¡Sota, manobra, que cau la gaveta! ¡Uy! ¡Altra punxada! ¡Bruu! y que cou! ¡Viva Deu qu' aixó no ho aguanto!

¡Saco! ¡Bólit! ¡Sota! ¡Toma! ¡Issa!

Té: vaja: ¿estéu contents? cinch caballs per fer butifarras. Ja us hodeya que no 'm busquessiu jochs.

Lo cas es qu' ab aquesta hassanya tinch l' espatlla mitj macada.

Be, mentres me deixin passejar tranquil esperant l' hora de sopar, ja 'm passaré.

¡Y ara! ¡Qué vol aquell amenant ab as llapideras guarnidas de paperets de colors! ¿Qué m ho dihéu á mí, mestre? ¿Sé? Voy...

¡Ah, sí!... ¡Es dir que després de catxundarte, fuges! Ja estás prou de bromà... Acostat, guapo, acostat... Ja torna: més aprop... més... més arece!...

¡Ay! ¡Muuu! Aixó semblan *banderillas*. Pican més que sangoneras. ¡Quín joch deu ser aquet que no avisan quan se pot pendre mal! ¡Deu de Deu! Si l' atrapo l' enfilo com un cargol.

Allí 'n veig un de grassonet. Ansia ab ell. ¡Muu! Altre vegada! ¡Quina sentida! ¡Oh! Y la gent encare aplaudeix! ¡Qu' estéu d' humor! Aplaudeixen per veurem rabiari. ¡Vaya una gràcia! Y per veurer aixó potser havéu donat diners.

¡Cóm me couhen las feridas! ¡Cristo, quina pican-tó!... ¡Uyuyuy! Un ó altre pagaré ma rabia. ¡Siuu! Ja veuréu si us faré correr. ¡Siuu!

¡Té, ara xiulan y cridan perque sé defensarme! ¿Qué us pensavau qu' era algún *manso*?

Un darrera l' altre tots saltan aixó que 'ls serveix de *barrera*: veyám s' hi arribo... ¡oyup!

¡Xop!

Ja hi soch: ¡quin carreró més estret y llarch! Sembla una *cloaca*.

¡Ay la mare! Los de dalt me bastonejan impunement. ¡Cobarts! Jo us tingués en mitj de la plassa! Gran mal se 'n feu de ferme passar per las baquetas estant vosaltres á *contra barrera*!... ¡Baixéu valents, baixéu!

Ah, per fi veig una cantonada. Giraré per ella, y me 'n aniré á sopar que ja deu ser hora: un altre día que torni per aquets encontorns, ja me las pagaréu totas plegadas, ja.

¡Bo! ¡ja torno á ser en la plassa d' avans! ¡Quí ho entent aixó!

¡Qué! ¡Ja s' acosta aquell de las llapideras! ¿Qué no veus qu' ab las que porto clavadas á l' esquena semblo un ball de bastóns? ¡Oh, y la música toca! Deu anar á só d' orga aixó. Espavilat, que t' espero.

¡Ah, vols que vingui! Voy. ¡Bruu!

¡Ayyy, si t' descuydas! Valgat las *curriolas* que sí no...

Vaja, ja n' hi ha prou: estich cansat y... ¿qué?... ¿Vols tornarhi? Mira que va de hó.

¡Ay! ¡Quina punxada més fina y reconsagrada!

¡Llamp del cel! ¡Aixó ja es massa! ¡Ja he acabat la paciència! ¡Bruu! ¡Bruu!

—Traretarí traratará...

—¡Altre cop cornetí de fira! Creguéu que no estich pas per músicas. Tinch ganas d' esbravarme ab algú.

¡Hola! ¿Qui' es aquet tan *jacarandoso* que s' acosta? ¡Es guapo! Si jo estés prou de broma li diria: ¡*Viva tu mare, ole yá!*

Y 'm sembla conéixel... Sí, aquets *andamius*... aquesta cara... No sé, pero 'm jugarfa una *orella* que no es aquesta la primera vegada que 'l veig.

¡Ah, ja hi cáich! Aquet es un dels molts qu' ahir va venir á véurem, sí: d' éll me 'n recordo més que de ningú, perque anava ab una *cuadrilla* de companys vestits tots per un simíl, jaquetillas *estretas* y sombreros *amples*. Sí, si fins me recordo que 'l varen anomenar varias vegadas: li deyan... Gatin... Saltini... ini, ini... ¡ah! Mazantini, sí, Mazantini.

La vritat es qu' es simpátich.

¡Cóm se 'm quadra! ¡Qué deu volguer fer ab aquet drap vermell que m' ensenya y aqueixa espasa tan lluenta! ¿Algún joch nou? Veyám.

Un, dos, tres, quatre.

¡Ma-noy, quins *pases!* M' ha deixat tonto.

¡Y quins picaments de mans!... Bé, entenemnos, ¿son per éll ó per mí?

No ho podré sapiguer pas, aquesta gent tan aviat aplaudeix com xiula.

Ja m' engresca aquet joch: tornemhi.

Un, dos, tres, ¡paf! ¡Quíns jochs de capa més incomprendibles!

¡Y tornan á aplaudir! ¡Y tiran sombreros!

No sé qué tinch... La sang me bull. ¡Aquest home 'm fascina! Voldria anarmen... y no puch: lo traşteig de capa m' enlluherna.

Pif, paf. Té, *pase* y...

Está vist, ab ell no hi puch res

Pero jo t' atraparé.

Veyám si acotxant lo cap una mica y embestintlo de *frente*... Probemho.

¡Are!

¡Nyach! ¡Bug! ¡Bug! ¡Qu' es aixó! Sembla talment que m' hagi empassat una espina de bacallá.

¡Ay, ay, ay, ay! ¡Las camas me fan figal! ¡Ay! ¡La vista se me 'n va! La sang circula ab desordre! De *fret* me *cremo* y de *caló* 'm *gelo!* Lo pols me bat ab forsa! ¡Bug!

Seyemhi: no 'm puch pas tenir dret. ¡Qué tinch, Deu meu! ¡Qué tinch!

¡Quíns repicaments de mans! ¡Quánt sombrero! ¡Quánt cigarros! N' hi ha per plantarhi un estanch.

¡Bug! ¡Bug! ¡Malehit singlot!

¡Oh! ¡Qué veig! ¿Mon país natal? Sí, lo prat sempre verdós ahont vaig naixer voltat d' amorosos cuydados. ¡Quín temps aquell! Mos germans encare pastoran lliurement. ¡Desgraciats! Que poch penséu lo fi que us espera. ¡Qu' hermosa es l' ignorancia de l' infantesa! Menjéu ferratxe, menjéu ara que us vage. ¡Jo ho pogué fer!

¡Crech que deliro! Sí, tot aixó es ilusió filla del desvari. ¡Oh! Massa ho comprench tot! Aixó es la mort, sí, la mort: ¡Bug! Bug!

Aquest singlot, aquest singlot sangnós ho diu prou clar.

¡Ja no hi ha esperansa!

¡Desgraciat de mí!

Volia esperar tot donant un vol l' hora de anar á sopar, y aquest' hora ja ha arribat: vaig á sopar, sí, sí, pero vaig á sopar ab Sant Pere.

LLUIS MILLÁ.

LA COMEDIA HUMANA

I

En Joan ha mort; á la última morada l' acompanyan uns quants, que amich li deyan quan la Parca crudel encar no havia lo fil de sa existencia fet á trossos; l' acompanyan alguns, que igual ploravan (al menys aparentment) las penas sevas, com reyan, plens de goig, tots los seus *ditros*; qu' en los seus passatemp may lo deixavan.

Ha mort; ja no existeix l' amich de sempre!... ja no existeix... y quin pesar que 'ls dona!... Ben clar á qui 'ls pregunta tots ho diuen! ben clá' ho diu la corona! ben clá' 'ls llassos de dol, que han fet posar demunt lo túmbol, ab emblemas d' amor y d' anyorançal... Ben clá' y més clar que tot encar ho expressa lo que, desde sa casa al cementiri tan compungits y ab tanta tristor vagin, que no han parlat res més que... de negocis, de donas y demés propias taleyas.

II

En Joan ha mort: los funerals s' acaban, y á sa casa, de donas llarga fila, acut á dá á sa mare un *sentit pésam* que en lloch de un grat consol, dónli amargura.

La pobre 's desfá en plors mentres recorda que ja no pot parlá á qui tant volia, que ja no veurá més al fill de l' ánima, que ja no pot oir la veu plahenta d' aquell per qui hauria dat la vida tota; y 's quedan allavors las més amigas, endoladas y ab ulls fins y sedosos que si admirablement tapan llurs rostres no 'ls poden cubri igual la hipocresia, y entrantsen á la sala ab las parentas per consolar á la afligida mare, s' assentan, tret lo vel, formantne rotllo y parlan del difunt ab tanta pena, qu' entrantne de sa vida 'ls epissodis á relatar, s' ocupan de sos trajos, de las novias que 'l mort tingut havia, de si vestian be... y per fi alló acaba qu' es *acadèmia fúnebre de modas*.

JORDI MONSERRAT.

Servey de fora.

GIRONA.—Ab lo benefici de la primera tiple donya Matilde Verdecho, va estrenarse en lo Teatro Principal d' aquesta ciutat la sarsuela dels Srs. Estremera y Chapí *Las hijas de Zebedeo*, que no fou gayre del agrado del públich; després varen posarse en escena *Los demonios en el cuerpo* y *Chateaux Margaux*, sarsuela en la qual s' hi distingeix en gran manera la Sra. Verdecho.

Una sèrie de beneficis han anat seguint, representantse *Mar y Cielo*, *Las Campanadas* y sobretot *El rey que rabió*, del que se n' han donat 19 representacions.

J. F.

MASNOU.—En l' Ateneo d' aquesta població se verificà 'l dia dels Reys una vetllada en la que 's llogeren treballs de dos còneguts joves d' aquest poble. Tots quants hi prengueren part foren aplaudits.

Ahir se donà en lo teatro del Circo una representació de la tragedia *Mar y Cel*, alcansanhi molts aplausos tota la companyia, de la qu' en formàn part los joves Srs. Llorens, Corbera, Rovira, Solá, Maulet y altres quins noms sento no recordar.

Per fi de festa se posà *A pel y á repel*, distingintshi 'ls Srs. Rovira, Toll y Llorens.

J. O.

VILANOVA Y GELTRÚ.—Entre las obras que s' han posat en escena durant las últimas festas en lo teatro Principal, figuran lo celebrat drama històrich *Los segadors* y la xistosa comedia *Al altre mon*.

Las dos obtingueren una *execució* més que desgraciada.

Lo públich freqüentement doná mostres de desagrado.

Se coneix que la companyia que dirigeix lo senyor Serradó professa poch carinyo al Teatro de la nostra terra, donchs algunas obras castellanias han obtingut un desempenyo regular, y las catalanas sempre desastrós.

Ab la última de las citadas produccions s' ha despedit de nostre públich dita companyia.

Ab las paraulas següents pot resumirse la campanya teatral de aquesta: poca gloria y escás profit.

S. P.

ARENYS DE MAR.—A benefici de las milloras del Teatro Principal se posà en escena diumenjé passat, lo drama *Lo didot*, y ab tot y estar ben anunciat l' objecte á que 's destinava la funció, lo públich fou algo escás. Lo desempenyo estigué en unas ocasions bastant acertat, recullint merescuts aplausos lo Sr. Barangé en lo paper de *Didot* com també la Srta. Planas y Sra. Forcada y los Srs. Xena (Cárlos) y Fors. Per final se posà en escena la sarsuela *Música del porvenir*, qu' entre qu' es poca cosa y que *salió un poquito desigual* sigué causa de que al públich no li agradés, y se aburrís. Ab tot s' aplaudí á la senyoreta Planas que hi feu una *Soledá* molt sabrosa.

Lo corresponsal d' un periódich setmanal que 's publica en aqueixa ciutat, s' ocupa de nosaltres desmentint tot lo que imparcialment critiquém, lo qual nos té sens cuydado, donchs per ell es lo ridícul. Solament es de doldrer que hi hagi qui tan fàcilment se presti á servir de joguet.

M.

REUS.—Tant com té d' agradable donar compte dels éxits d' un estreno es altament sensible fer lo contrari: tal es lo resultat de *El hijo de su Excelencia*, que si té alguns xistes ben trobats, en conjunt deixá burlada l' esperança del espectador, per lo insulsa qu' es la obra y no sent culpa, ni molt menos, dels artistas que li donaren la convenient interpretació.

Las Hijas de Eva d' algún temps no representada en aquesta ciutat, han obtingut un desempenyo regular.

En la sarsuela *Campanone* obtenen molts aplausos la Sra. Nalber y los Srs Grajales y Martínez que 's veuhen precisats á repetir alguns números.

LL. S.

VILAFRANCA.—Lo dia de Reys hi hagué funció de sarsuela al "Centro de la Unión," pero renunció á ferne la ressenya per no haver rebut invitació.

Lo Sr. Empressari sempre 'l mateix: tant atent!

C. MAS.

SANT ANDREU DE PALOMAR.—Lo "Centre Catalá" d' aquest poble, lo divendres de la setmana passada va celebrar una vetllada literari-musical que fou molt concorreguda.

En la part musical varen distingirse los Srs. Huguet, Socías y Godes; pero sobretot la molt simpática senyoreta Montserrat Sampere, que en lo piano feu gala de son gust y bona escola.

En la part literaria, se portaren molt be los senyors Miró, Sirvent, Vilá y Alemany, com també los joves poetas Gabriel é Iglesias, que llegiren inspiradas composicions inéditas.

Lo Sr. Trullás feu un brillant discurs de gracias.

P.

DE MORT Á VIDA

Estés dessobre 'l llit, closa la boca
y 'ls ulls mitx entelats,
esperava la mort, recargolantme
de l' agonia en l' esbatech final.

Més enllá de la vida, imaginava
eterna quietut,
y 'm comensava ja á trovar'm sens esma
esgarriat per la grandor del buyt.

Cansat ja de bregar tota la vida
esperava resolt
esqueixar la presó de carn y nérvis
que engaviat guarda, mon esperit frisós.

Pro al pensar que un cop mort, un altre home
't pogués obtenir,
va esclatar en mon cor la gelosia
y horroritzat, no 'm vaig volgué morir

A. LLIMONER.

Teatros locals

PRINCIPAL.—La companyia dels Srs. Calvo y Giménez va fer alló que diuhen en las comedias antigüas: *hace que se va y vuelve*. Per dugas ó tres vegadas va despedirse, pero definitivament doná la última representació lo dimecres d' aquesta setmana. Lo dillums, tingué lloch una funció extraordinaria á benefici del Hospital, en la que hi prengueren part diferents artistas del Liceo.

En substitució de la companyia Calvo, tindrem la *troupe* infantil que fins are ha vingut actuant en lo teatro del Circo.

Me sembla qu'algún lector preguntarà:

—Y donchs ¿qué ja no vé la Judic?

Per aré sembla que no.

Ja alguns anys endarrera havia de venir la célebre artista francesa al Principal y tampoch va compareixe.

Es una pena, pero ¿qué volen ferhi?

Després de tot, doném gracias á Deu qu' al menos nos reserva la companyia infantil!

LICEO.—Després d'anunciar-se y suspendres diferents vegadas la representació de *Macbeth*, se cantá per fi aquesta ópera y més li haguera valgut á la Empresa suspéndrela definitivament, ja que exceptuant al Sr. Blanchart que 's feu aplaudir ab justicia, 'l resto de la execució no brillá pas per la séva bondat.

Segueixen los ensajos de la ópera *Garin*, en la qual debutará la primera típle Sra. Othon.

ROMEA.—Ahír devía tenir lloch lo benefici del actor D. Frederich Fuentes qui tenia anunciadas las següents obras: *Una orga de gats*, comedia molt temps há no representada; la pessa *Contents y enganyats*; l'estreno de la humorada en un acte *Lo que son los marits* y la sarsuela *Lo primer dia*.

Donat lo atractiu del programa y las simpatias ab que conta lo Sr. Fuentes, es de creure que la funció 's veuria molt concorreguda.

Pera la próxima setmana está anunciat l'estreno del drama *En pere Torrents*, original del aplaudit autor Sr. Martí y Folguera.

NOVETATS.—Ab aplauso ha vingut representarse durant tota la setmana lo melodrama *Luisa (La Saeta)* original de D. A. Moreno Gil.

Es aquesta una obra en la que hi brillan las facultats dramáticas de son autor y que si be té un primer y según actes algo confosos, en cambi conté situacions commovedoras y alguns efectes ben buscats que sorprenen al espectador.

Además, la obra está escrita en fácil y correcta prosa, de la que ja 'l seu autor nos en havia donat mostra en otras obras anteriors.

La producció que 'ns ocupa ha sigut presentada ab un nou y bonich decorat, sobressortint lo del tercer y quart acte, especialment aquest últim, que representa lo soterrani d'un castell qu' en un moment donat s'ensolsfa y es invadit per l'aigua.

Los actors trevallaren ab empenyo, sent tots molt aplaudits.

Pera la present setmana está anunciat l'estreno de un altre melodrama titolat *La ladrona de niños*, qual protagonista desempeñarà la Sra. Mena.

Los aficionados á las impresions fortas están de enhorabona.

TÍVOLI.—Avuy deu inaugurarse la segona temporada teatral ab l'estreno de la sarsuela catalana en tres actes *La mar*, lletra y música del Sr. Coll y Britapaja.

Veurém.

ELDORADO.—La sarsuela *El organista* que tan esbalot produhí al estrenarse á Madrid, ha merescut una acullida favorable del públich del Eldorado. La obreta, qu' es original del Sr. Estremera, conté un argument senzill, pero está plena de *quid pro quos* qu' excitan continuament la hilaritat del públich.

En quant á la música original del Mtre. Chapí, es molt agradable, sobressortint dos duos que foren molt ben cantats, un per las Sra. Cubas y 'l senyor Lasantas y l' altre per los Srs. Palmada y Gimeno.

La execució bona per part dels actors que sigueren molt aplaudits.

Es de creure que *El organista* durará molt temps en los cartells.

Dijous definitivament devía tenir lloch l'estreno de la parodia *Guasin*.

LABRUGUERA.

Novas

Ab lo número d'avuy repartim las últimas planas del drama *Clarís*. Desde 'l número próxim comensará la publicació de la comedia en dos actes de D. Frederich Soler, *Lo teatro per dins*.

Referent á la adquisició de las cubiertas del drama *Clarís*, végis l'avís de la primera plana.

Per la *Gaceta* de Madrid se fa públich que los Marquesos de Cortina, en memoria d'un seu fill, han creat un premi de 4000 pesetas pera la millor obra dramática de entre totas las que cada cinch anys s'estrenen en los teatros de la *Península*. La Real Academia ha sigut encarregada de formar lo Jurat y redactar las condicions y ha posat com á una d'ellas que la obra en qüestió ha de ser escrita en *castellá*.

De manera que las obras catalanas que s'estrenan en la *Península*, pera la Real Academia se las considera com estrenadas á la Xina.

Mil gracias.

¿Es que la Academia 's creu haver complert ab nostre Teatro perque un dia premiá lo drama *Batalla de Reynas* y no vol tornarse á trovar en altre cas semblant?

Tot podria molt ben ser.

L'Associació de Coros de Clavé está fent preparatius pera la excursió que aquest any tenen projectada pera anar á Valencia, á semblansa de l'anada á Mallorca l'any passat.

En la vehina població de Sant Andreu de Palomar se inaugurarà próximament un teatro que durá lo nom de "Teatro Fontova."

Molt important sigué la conferencia que D. Claudi Omar y Barrera doná dissapte passat en lo "Centre Excursionista."

Versá lo tema sobre *La municipalitat de Catalunya*, tractantlo extensament en diferents punts y molt especialment en la demostració de que l'idioma oficial d'ella, es lo catalá.

Sentim no poder disposar de més espay per ocuparnos ab la detenció que tan important conferencia 's mereix.

Ha mort á Bilbao Donya Cristina Curriols, una de las estrellas que la sarsuela catalana tingué en sa bona época.

Molts anys estigué treballant en casi tots los teatros de nostra ciutat y moltas foren las sarsuelas qu' estrená, entre quinas citarém, *Robinson Petit*, *Las cent donzellas*, *Lo somni daurat*, y *De Sant Pol al Polo Nort* de las que sigué principal element per sa bona dicció, ben timbrada veu y agradable figura.

També ha mort en aquesta ciutat D. Francisco Clavé, jermá del malhaguanyat músich-poeta Joseph A. Clavé.

Lo cassino Terrassench ha publicat lo cartell d' certámen humorfístich, quin acte de distribució de premís tindrà lloch lo 12 del próxim Febrer, festivitad de Carnestoltas.

La setmana entrant comensarán en lo teatro Novetats los ensaigs del drama *Herencia de sang*, original dels senyors Dalmases Gil y Guasch Tombas.

Diumenge passat al vespre en lo nou local del "Foment Catalanista" va celebrarse una vetllada. Tots los treballs llegits obtingueren molts aplausos, en especial *Vint y cinch anys* del Sr. Boloix, *Pels Reys* del senyor Vilanova y lo discurs del Sr. Tobella.

Aixis mateix sigueren molt aplaudits tots los números musicals del programa.

L' apreciable actor D. Enrich Borrás lo diven-dres de la setmana passada á Badalona, en la representació de *El prólogo de un drama*, se dislocá un brás al fer una cayguda.

Sentím lo contratemps, desitjant pugui sortirne en be aviat tan estudiós actor.

Don Ramón Masifern ha publicat la colecció de poesias que ab lo titol de *L' aglenya* li premiá lo Consistori dels Jochs Florals de aquest any ab la flor natural.

Enigmas

ENDEVINALLAS

I
Sens ser mestre faig fer lletras
á homes burros acabats:
ma mare n' es filla méva
iveyas, lector, si es estrany!
No tinch cor y a molts animo
fins per fer un disharat,
y quant més vell, tinch més forsa...
Vaja ¿M' has endevinat?

MANEL MIRAPÉX.

II
Per tot l' any vesteixo panyo
de superior calitat,
a trossos me fan tambe
los bandos pera lluytar.
Y tinch sols per mi un criat
¿Soch difícil d' encertar?

J. AVELTA.

III
Sens ser bola só rodona,
me palpan y no dich ré;
a trossos me fan tambe
igual l' home que la dona.
M' assassinan y no 'm moro
y fins tú, lector, no 'm planyas;
no tinch ulls y mas entranyas
te 'm menjas mestres que ploro.

JUST CASALS.

IV
Per més lleig que siga jo
sempre bell me sento dir:
un home m' ha de tenir
si haig de fer má obligació:

tinch molts ulls y no hi veig gens,
sen ser roda, só rodó.
tinch pell y bestia no só...
vaja ¿encara no m' entens?

D. JORDI.

V
Tinch una qua molt llarga
y encar que diu que res só,
ab la má donó un bon tanto
al qui agrada menjar b.

A FONISEROLA.

VI
Tinch quatre ulls y no hi veig gens,
sens ser cercol só rodó,
me menjan y pá no só:
vaja ¿encare no m' entens?

BARRET VELL.

VII
Soch una senyora
que 's trova al mercat,
ab la qua verda
y 'l vestit morat.

ONCFROF.

VIII
Dos preguntas que son duptes
forman cosa que ilumina:
á veure qui ho endevina.

PERET DE SARRIA.

IX
Só nota, só rey, só sant;
y qui s' hi trova,
a voltas l' hi causa espant,
ó be ho aproba.

HOSTAFRANQUÍ.

X
Com vinch de pares morenos
jo moreno soch tambe:
soch tant estrany, que per ferme
sempre 'm tenen de desfer.

JAUME CASTANYOLAS.

Las solucions en lo próxim número.

AVIS

Tots quants envihin las solucions de tots los Enigmas de aquest número, tindrán de regalo una obra dramática per lo qual s' estableixen las següents condicions: S' admeterán las solucions desde la sortida del número fins á las cinch de la tarde del dilluns próxim. Cada plech, contenint ditas solucions, se li donará lo número d' ordre de sa presentació. A las set de la tarde de dit dilluns se verificará un sorteig y lo plech qual número res ulti premiat, aquell haurá obtingut lo premi.

Cada plech deu anar acompanyat de unes cubiertas d' aquest número. Los plechs deuen depositarse en lo bussó del periodich.

Soluciones als Enigmas insertats en lo número 43.

TARGETA I.—Rudaremas-Mataró.

- * II.—La llanterna mágica.
- * III.—Lo plor de la madrastra.
- * IV.—Palau-Toderá.
- * V.—La muralla de ferro.
- * VI.—La taberna del Ninot.
- * VII.—L' Hostal de la bonica.
- * VIII.—Lo castell y la masia-Montserrat.
- * IX.—La gran idea-D. Simón Alsina y Clos.
- * X.—Garín-Tomás Breton.
- * XI.—Matias-Baldomero-Andreu.

Varen venir 3 plechs pero no ab totas las solucions.

Correspondencia

Baldomero Rich; Martí Xato; Antón Rafecas; T. S. L.; Joseph Refusa; Rafel Sabrisas; Un trompa; Remoneret; Noy Bufó; Rosendo Sals; C. Romeu; Un sabellut; B. Rujaca; Un mal creyant; B. R. Roca; Un pollastre; no va prou be lo que han enviat.

Salus; J. Torres; Martí Serra; Un argenté; J. L. Sals; Ramon Serra; Un de Reus; Carnot Salus; Jaume Trocas y Carnicer; publicarem alguna cosa de lo qu' envian.

M. Genís, tots los géneros nos van be, lo que convé es que 'l treball s' ho valgui.—K. Calas, ja veu si hem fet esperar gaire las cubiertas; si vol, enquadrernat y tot.—Carlos Fortis, lo final es poch acertat.—Joseph Revilla, es poch correcte.—J. Carré R., anirá.—S. Pitarreta, algunas.—A. Amigo, es molt gastat.—F. Tarrau, y la solució 57.—A. Paliejá, no marxa prou.—Francesch Torres, es fluijeta.—J. Vallet, ja estava composta, ja veura qu' es per l' estil.—Ll. Viola, veurem d' aprofitarlas, son massa comprensibles.—Joseph Orta, queda servit.—Jaume Calafat, remés lo que demana.—Ll. S., agrahim l' interès que 's pren.—Roger de Flor, esperem ho fassin aixís, gracias per las expressions d' afecte.—C. Mas, la noticia 'ns ha sorpres, ja veura la convocatoria.—Francesch Garcia, ja 'n tenim per l' estil.—J. Morató, vosté mateix.—Ramiro Sostres, es poch ayrós.—Cajamarset, ja vá millór, no lo suficient.—Salvador Bonavía, anirá a la meva xicota.—Joan Manubens Vidal, publicarem a un cego.—F. F. Lagardet, no vá prou vé.—Joseph Escachs y V., se publicará.—Andreu Esteve, anirá 'l vers.—Carlos Martí, envihim pel correu.—Manuel Ferrer, anirá algo retocat.

Y gracias á tots los autors dels párrafos enviats al Petit Concurs.

Imp.—Muntaner, 40.